

U 46/2014 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan strategisten investointien rahastosta (*ESIR*) ja asetusten (EU) N:o 1291/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 muuttamisesta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 13 päivänä tammikuuta 2015 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuk-

seksi Euroopan strategisten investointien rahastosta (*ESIR*) ja asetusten (EU) N:o 1291/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 2015

Valtiovarainministeri *Antti Rinne*

Neuvotteleva virkamies Joanna Tikkanen

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO
EU/2015/0525**KOMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI EUROOPAN STRATEGISTEN INVESTOINTIEN RAHASTOSTA (ESIR) JA ASETUSTEN (EU) N:O 1291/2013 JA (EU) N:O 1316/2013 MUUTTAMISESTA****1 Ehdotuksen tausta ja tavoite**

Euroopan komissio antoi 13.1.2015 ehdotuksen Euroopan strategisten investointien rahastosta ja asetusten (EU) N:o 1291/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 muuttamisesta. Lisäksi asetusehdotukseen liittyy komission lisätalousarvioehdotus nro 1/2015.

Asetusehdotuksen taustalla on komissio 26.11.2014 julkaisema tiedonanto Euroopan investointiohjelmasta, jolla pyritään edistämään kasvua ja kilpailukykyä Euroopassa investointien avulla.

Talous- ja rahoituskriisin seurauksena investoinnit ovat EU:ssa vähentyneet 15 prosenttia vuoden 2007 huippulukemista, mikä haittaa talouden elpymistä, työpaikkojen luomista, pitkän aikavälin kasvua ja kilpailukykyä. Euroopan komission puheenjohtaja pitää komissiota varten vuosiksi 2014—2019 laatimissaan poliittisissa suuntaviivoissa investointivajetta keskeisenä politiikkahaasteena. Komissio ehdotti tämän vuoksi Euroopan investointiohjelman, jolla on tarkoitus puuttua tähän ongelmaan. Investointiohjelma perustuu kolmeen toisiaan tukevaan osaluokkaan. 1) Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR) 2) kohdennetut aloitteet ja 3) toimenpiteet, joilla pyritään lisäämään sääntelyn ennustettavuutta ja poistamaan investointien esteitä.

Rahasto perustettaisiin komission ja EIP:n välisellä sopimuksella. Ehdotetulla asetuksella luodaan tarvittavat lainsäädäntöpuutteet, joilla valtuutetaan komissio tekemään sopimus, määrittämään sopimuksen keskeinen sisältö ja asetetaan käyttöön unionin talousarviomäärärahat investointiohjelman kahta ensimmäistä osaluokkaa varten. Tavoitteena on,

että rahasto aloittaisi toimintansa kesäkuussa 2015.

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö**2.1 Euroopan strategisten investointien rahasto**

Komissio ehdottaa, että Euroopan investointipankin (EIP) yhteyteen perustetaan ESIR, jonka tavoitteena on saada aikaan vähintään 315 miljardin euron lisäinvestoinnit seuraavien kolmen vuoden aikana tai rahoituskehyskauden loppuun mennessä (2020). Ehdotuksen mukaan komissio tekisi EIP:n kanssa yhteistyötä strategisena kumppanina. Koska ESIR perustettaisiin EIP:n yhteyteen, sillä ei olisi oikeushenkilöasemaa, jolloin rahastosta toteutettavat rahoitus- ja investointitoimet käytännössä toteuttaisi EIP. Jos rahasto pystytetään pikaisesti, 315 miljardin euron tavoitesumma arvioidaan saavutettavan kolmessa vuodessa. Ehdotuksessa ei aseteta rahaston toiminnalle päättymisajankohdtaa.

EIP sijoittaisi rahastoon 5 miljardia euroa ja EU takaisi rahastoa 16 miljardilla eurolla. Pyrkimyksenä on saada investointiohjelmaan mahdollisimman paljon yksityistä rahoitusta. Komission arvion mukaan vipuvaikutus olisi 15-kertainen. (Yhdellä eurolla saataisiin kerättyä 15 euroa muuta rahoitusta). Komission mukaan edellisellä EU:n rahoituskehyskaudella 2007—2013 EU:n budjetin rahoitusvälineiden varat keräsivät keskimäärin 15-kertaisen määrän muuta rahoitusta. Komissio arvioi tämän perusteella, että uuden rahaston kautta kanavoiduilla varoilla saavutettaisiin sama vipuvaikutus.

Rahastosta tuettaisiin kahta osa-aluetta, joista ensimmäinen on taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittäviä strategisia investointeja. Toinen osa-alue on pienet ja keskisuuret yritykset sekä pienet *mid-cap*-yritykset (alle 3 000 työntekijän yrityksiä). Viimeisenä mainitulla osa-alueella olisi kyse rahoituksen saatavuuden lisäämisestä ja tämä tuki kanavoitaisiin erillisen olemassa olevan Euroopan investointirahaston (EIR) kautta, jotta siinä voitaisiin hyödyntää EIR:n kokemusta tämänkaltaisesta toiminnasta. EIR:n kautta toteutettavista toimista päätettäisiin ehdotuksen mukaan EIR:n hallintoelimissä.

ESIR:n toimet olisi kohdennettava investointeihin, joiden odotetaan olevan taloudellisesti ja teknisesti toteutuskelpoisia. Komission mukaan ESIR:n toimet olisi kohdennettava korkeamman riski-/tuottoprofiilin hankkeisiin kuin nykyisillä EIP:n hankkeilla on, jotta voitaisiin varmistaa, että ESIR:lla saadaan aikaan lisää toimia.

Komission ehdotuksen mukaan ESIR:n olisi rahoitettava hankkeita kaikkialla unionissa, myös niissä jäsenvaltioissa, joihin finanssikriisi on vaikuttanut eniten. Komissio kuitenkin korostaa, että rahoitettaviin hankkeisiin ei sovellettaisi maantieteellisiä eikä alakohtaisia kiintiöitä. Lisäksi ESIR:a olisi käytettävä ainoastaan silloin, kun rahoitusta ei ole saatavissa muista lähteistä kohtuullisin ehdoin.

Rahastosta olisi tuettava monenlaisia rahoitustuotteita, joihin kuuluvat mm. oman pääoman ehtoinen rahoitus, velkarahoitus ja takaukset, jotta kunkin hankkeen tarpeet voitaisiin ottaa mahdollisimman hyvin huomioon. Laajalla tuotevalikoimalla olisi tarkoitus mahdollistaa ESIR:n toiminnan sopeuttaminen markkinoiden tarpeisiin ja samalla kannustaa yksityistä sektoria investoimaan hankkeisiin. ESIR ei saisi korvata yksityistä markkinarahoitusta, vaan sen olisi lisättävä yksityisen rahoituksen saatavuutta puuttamalla markkinoiden toimintapuutteisiin, jotta voitaisiin varmistaa julkisten varojen mahdollisimman tehokas ja strateginen käyttö. Varojen tehokasta ja strategista käyttöä olisi tarkoitus tukea edellyttämällä valtiontukisääntöihin sisältyvien periaatteiden noudattamista.

Komission ehdotuksen mukaan rahastolla olisi johtokunta, investointikomitea, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja.

Johtokuntaan kuuluisi aluksi vain komissio ja EIP. Niin kauan kuin EIP ja komissio olisivat ESIR:n ainoat rahoittajat, johtokunnan jäsen- ja äänimäärät määräytyisivät näiden kahden rahoittajan rahoitusosuuksien suuruuden mukaan ja kaikki päätökset tehtäisiin yksimielisesti. Jäsenvaltiot ja kolmannet osapuolet voivat liittyä ESIR-sopimukseen sijoittamalla rahastoon. Tälle ei ole minimisummaa asetuksessa. Tällöin ne saavat paikan johtokunnassa, jossa jäsenten ja äänen määrä riippuu rahoitusosuuden suuruudesta. Komissiolla ja EIP:llä olisi kuitenkin veto-oikeus johtokunnan päätöksentekoon. Johtokunta päättäisi ESIR:n toiminnan yleisistä suuntaviivoista, sen sijoituspolitiikasta, riskiprofiilista, strategisesta toimintapolitiikasta ja sen varojen jakostrategiasta. Johtokunta nimittäisi myös investointikomitean jäsenet.

Johtokunnan alaisuuteen ehdotetaan investointikomiteaa, joka arvioisi yksittäiset hankkeet ja päättäisi, mitkä hankkeista saavat EU:n takuurahaston tukea. Investointikomiteassa olisi kuusi riippumatonta markkina-asiantuntijaa ja ESIR:n toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja vastaisi rahaston päivittäisen toiminnan johtamisesta. Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan nimittäisi johtokunta komission ja EIP:n yhteisestä ehdotuksesta.

Jäsenvaltiot voisivat osallistua ESIR:oon kolmella tavalla. 1) Suoraan omalla panostuksella rahaston pääomaan, 2) osallistumalla nk. investointialustaan, joka voidaan perustaa yksin tai muiden jäsenmaiden kanssa tiettyjen alueellisten tai alakohtaisten hankkeiden osalta, 3) tai osallistumalla yksittäiseen hankkeeseen. Komission ehdotuksen mukaan jäsenmaat voisivat hyödyntää rakennerahastovaroja ESIR-hankkeissa, jos niiden käyttö täyttäisi tukikelpoisuuskriteerit ja jäsenvaltio niin päättäisi.

2.2 EU:n takuurahasto

EU:n 16 miljardin euron takauksen toteuttamiseksi perustettaisiin EU:n takuurahasto. Ehdotuksen mukaan talousarviosta takuura-

hastoon suoritettavien maksujen ja unionin yhteenlaskettujen takuovelvoitteiden välinen suhde olisi 50 prosenttia, jota komissio pitää aikaisempien kokemusten perusteella riittävänä. Tämä tarkoittaa 8 miljardin euron kanavoimista takuurahastoon. Takuurahaston kautta suojattaisiin talousarviota ESIR:n hankkeille myöntämästä tuesta mahdollisesti aiheutuvilta tappioilta. Jos takuurahaston käytettävissä olevat varat eivät niihin kuitenkaan riitä, katettaisiin tappiot (EU:n takuuvollisuuden enimmäismäärään saakka) EU:n lisätalousarvioesityksessä 1/2015 perustettavaksi ehdotettuun budjettikohtaan tarvittaessa myöhemmin erikseen otettavasta määrärahasta.

Takuurahasto muodostettaisiin suorittamalla siihen asteittain maksuja unionin talousarviosta. Takuurahastoon olisi myöhemmin otettava myös ESIR-tukea saaneista hankkeista peräisin olevat tulot ja takaisinmaksut sekä takaisinmaksun laiminlyönteiltä velallisilta perityt määrät tapauksissa, joissa takuurahasto on suorittanut EIP:lle maksuja takuun nojalla. Unionin talousarviosta maksettavan rahoitusosuuden osittaiseksi rahoittamiseksi olisi vähennettävä tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman Horisontti 2020 (2014—2020) ja Verkkojen Eurooppa -välineen määrärahoja. Edellä mainittujen ohjelmien tavoitteet eivät ole samat kuin ESIR:n tavoitteet. Molempien ohjelmien määrärahojen vähentämisellä odotetaan kuitenkin voitavan varmistaa, että investointeja saadaan tietyillä näiden ohjelmien kohdealoilla enemmän kuin nykyisillä ohjelmilla pystyttäisiin hankkimaan. ESIR:n on tarkoitus hyödyntää EU:n takuun vipuvaikutusta rahoitusvaikutusten moninkertaistamiseksi näiden ohjelmien kattamilla tutkimukseen, kehittämiseen, innovointiin, liikenteeseen, televiestintään ja energiainfrastruktuuriin liittyvillä aloilla verrattuna niihin vaikutuksiin, jotka olisi saatu aikaan, jos kyseiset varat olisi käytetty suunnitelmien mukaisesti Horisontti 2020 -ohjelmasta ja Verkkojen Eurooppa -välineestä.

Jos takuuseen vedotaan, sen määrä vähenee alle alkuperäisen 16 miljardin euron määrän. Asetuksessa ehdotetaan, että ESIR:n toiminnosta tulevaisuudessa saamia tuloja voisi käyttää siihen, että EU:n takuu palautetaan

alkuperäiseen määräänsä. Ehdotuksen mukaan EIP voisi päättää vedota takuuseen välittömästi silloin, kun kyse on omaan pääomaan liittyvistä tappioista. Muissa tapauksissa takuuseen olisi vedottava ainoastaan kerran vuodessa sen jälkeen, kun kaikki käynnissä olevien toimien voitot ja tappiot on nettoutettu.

Komissio ehdottaa, että sille annettaisiin valtuudet antaa delegoituja säädöksiä vuoden 2018 jälkeen takuurahaston tavoitesumman muuttamiseksi 10 prosentilla.

EU:n takuurahaston maksusitoumusmäärärahat kerrytetään vuosittain 2015—2018 siten, että sitoumusten yhteenlaskettu kokonaismäärä on 8 miljardia euroa vuonna 2018. Sitoumuksia seuraavat maksumäärärahat on tarkoitus siirtää rahastoon vuosina 2016—2020. Ensimmäisenä vuonna siirretään 500 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 maksu-määrärahoja siirretään 1 miljardi euroa ja vuonna 2018, 2 miljardia euroa. Vuosina 2019 sekä 2020 on tarkoitus siirtää maksu-määrärahoja kumpanakin 2,25 miljardia euroa. Vuoden 2019 ja 2020 maksumäärät ovat riippuvaisia siitä, että takuurahaston tavoitesumma pysyy muuttumattomana 50 prosentissa vuoden 2018 jälkeenkin. Talousarvion sisällä muutokset jakautuvat siten, että vuoteen 2020 mennessä Verkkojen Eurooppa -välineestä siirretään 3,3 miljardia euroa, mikä vastaa noin 10 prosenttia välineen kokonaisrahoituksesta ja Horisontti 2020 -ohjelmasta siirretään 2,7 miljardia euroa, mikä vastaa noin 3,5 prosenttia ohjelman kokonaisrahoituksesta. Loput 2 miljardia euroa on tarkoitus rahoittaa talousarvion käyttämättömästä marginaalista (sisältäen maksusitoumusmäärärahojen kokonaisliikkumavarana). Lisäksi marginaalista suunnitellaan rahoitettavan investointineuvontakeskuksen hallinnointikuluja yhteensä 110 miljoonaa euroa vuosina 2016—2020. Asetusehdotuksen edellyttämät toimintamäärärahat on tarkoitus kattaa kokonaisuudessaan vuosien 2014—2020 monivuotisen rahoituskehysten puitteissa.

2.3 Lisätalousarvioesitys nro 1/2015

Vuoden 2015 rahoitusta varten komissio on antanut erillisen lisätalousarvioesityksen nro

1/2015, jossa esitetään sitoumusmäärärahoja takuurahastolle 1,36 miljardia euroa ja maksumäärärahoja 10 miljoonaa euroa. Nämä vuoden 2015 sitoumusmäärärahat kerätään uudelleenkohdentamalla takuurahastoon Verkkojen Eurooppa-välineen sitoumusmäärärahoja 790 miljoonaa, Horisontti 2020 – tutkimusohjelman sitoumusmäärärahoja 70 milj. sekä ottamalla sitoumusmäärärahoja käyttöön ITER-yhteisyrityksen (*The European Union's Joint Undertaking for ITER and the Development of Fusion Energy*) määrärahoista 500 milj. ITER-rahojen käyttöönotto on tarkoitus hyvittää takaisin 2018–2020 budjeteissa. Vuonna 2015 käyttöönotettavaksi esitettävät maksumäärärahat (10 miljoonaa) otettaisiin käyttöön ITER:n maksumäärärahoista, ja ne on tarkoitus käyttää EFSl:n keskitetyn investointineuvontakeskuksen perustamiseen.

2.4 Euroopan investointineuvontakeskus

ESIR:n kautta toteutettavien rahoitustoimien lisäksi olisi komission ehdotuksen mukaan perustettava Euroopan investointineuvontakeskus. Tämän keskuksen olisi tarjottava tehostettua tukea hankkeiden suunnittelua ja valmistelua varten kaikkialla unionissa hyödyntämällä komission, EIP:n, kansallisten kehityspankkien ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallintoviranomaisten asiantuntemusta. Investointineuvontakeskuksen olisi toimittava unionissa keskitettynä yhteyspisteenä, johon investointeja koskevaan tekniseen apuun liittyvät kysymykset voidaan ohjata.

2.5 Investointihankejatkumo

Ehdotuksen mukaan komission ja EIP:n olisi jäsenvaltioiden tuella edistettävä tällä hetkellä ja tulevaisuudessa investointikohteiksi unionissa soveltuvista hankkeista muodostuvan läpinäkyvän hankejatkumon luomista. Tämän hankejatkumon avulla olisi tarkoitus varmistaa, että investointihankkeista julkistetaan jäsenneiltyä tietoa säännöllisesti sen varmistamiseksi, että sijoittajilla on käytössään luotettavaa tietoa investointipäätöksiensä perustaksi.

Koska ESIR:n hankepäätökset tehdään itsenäisesti, ei hankelistaukseen sisällyttämisen merkitsisi, että hanke saisi ESIR-tukea. Hankejatkumoa olisi käytettävä myös laajemmin hankkeiden määrittämiseen unionissa. Tässä laajemmassa yhteydessä hankejatkumo voisi sisältää hankkeita, jotka yksityinen sektori voisi rahoittaa kokonaisuudessaan tai jotka voitaisiin rahoittaa muiden Euroopan tai kansallisen tason välineiden tuella.

2.6 Artiklakohtainen sisältö

Euroopan strategisten investointien rahaston ja Euroopan investointineuvontakeskuksen perustaminen (1–3 artikla)

Ehdotetun asetuksen 1 artiklassa komissio valtuutetaan tekemään EIP:n kanssa sopimus ESIR:n perustamisesta ja rajataan ESIR-toimien tarkoitus. Ehdotetun asetuksen 2 artiklan mukaan ESIR:n kautta tarjotaan EU:n takuu tiettyjä EIP:n rahoitus- ja investointitoimia varten. Asetuksen 3 artiklassa säädetään rahaston hallintoelimestä ja niihin liittyvistä yksityiskohdista. Määräyksistä Euroopan investointineuvontakeskuksen perustamisesta säädetään 2 artiklan kohdassa 2.

EU:n takuun myöntäminen ja EU:n takuurahaston perustaminen (4–8 artikla)

Ehdotetun asetuksen 4 artiklassa perustetaan EIP:n rahoitus- ja investointitoimia varten EU:n takuu. Asetuksen 5 artiklassa säädetään EU:n takuun käytön edellytyksistä siten, että siinä määritellään mitkä unionin politiikan sektorikohtaisia tavoitteita sillä voidaan tukea ja artiklassa 6 määritellään tukikelpoiset välineet. EU:n takuun kattavuus ja ehdot määritellään artiklassa 7 ja itse takuurahasto säädetään artiklassa 8, jossa myös annetaan komissiolle valtuudet muuttaa vuoden 2018 jälkeen delegoiduilla säädöksillä tavoitesummaa 10 prosentilla.

Eurooppalaisen investointihankejatkumon perustaminen (9 artikla)

Artiklassa 9 säädetään eurooppalaisen investointihankejatkumon luomisesta.

ESIR-toimia koskeva raportointi, vastuuvollisuus, arviointi ja uudelleentarkastelu (10—12 artikla)

Ehdotetun asetuksen 10 artiklassa säädetään EIP:n ja EIR:n raportoinnista ja kirjanpidosta. Artikla 11 koskee vastuuvollisuutta ja 12 artiklassa säädetään EIP:n ja komission säännöllisesti tekemistä arvioinneista.

Yleiset säännökset (13—17 artikla)

Ehdotetun asetuksen 13 artiklassa säädetään, että EU:n takuulla katetuista toimista on annettava julkisesti tietoa. Ehdotetun asetuksen 14 artiklassa säädetään tilintarkastustuomioistuimen ja 15 artiklassa OLAF:n toimivaltuuksista. Sen 16 artiklassa suljetaan tuen ulkopuolelle tiettytyyppiset toimet. Lisäksi 17 artiklassa komissio valtuutetaan antamaan delegoituja säädöksiä asianomaista menettelyä noudattaen.

Muutokset (18 ja 19 artikla)

Ehdotetun asetuksen 18 ja 19 artiklassa säädetään Horisontti 2020 -ohjelman (asetus (EU) N:o 1291/2013) ja Verkkojen Eurooppa -välineen (asetus (EU) N:o 1316/2013) toimintamäärärahojen uudelleen kohdentamisesta.

3 Oikeusperusta

Ehdotuksella on neljä oikeusperustaa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen art. 172, art. 173, art. 175 artiklan 3 kohta ja art. 182), koska rahaston toiminta koskee useampaa politiikka-alaa, ja asetuksella muutetaan sekä Horisontti 2020 -puiteohjelmasta että Verkkojen Eurooppa -välineestä annettuja asetuksia. Valtioneuvoston arvion mukaan ehdotetut oikeusperustat on valittu asianmukaisesti ja ne ovat rahaston osalta keskenään yhteensopivia.

Neuvosto päättää ehdotuksesta määränemispäätöksellä ja sitä käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

4 Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

Toissijaisuusperiaatetta koskevassa EU:sta tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklassa määrätään, että EU:n tasolla on toteutettava toimia vain, jos jäsenvaltiot eivät voi yksin riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin EU:n tasolla.

Komissio mukaan jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa ehdotetun toimen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin EU:n tasolla. Toteuttamalla toimia EU:n tasolla, saadaan mittakaavaetuja innovatiivisten rahoitusvälineiden käytössä, koska näin lisätään yksityisiä investointeja kaikkialla EU:ssa ja varmistetaan, että EU:n toimielinten asiantuntemusta ja tietämystä hyödynnetään. Tämän vuoksi kerrannaisvaikutuksia ja konkreettisia vaikutuksia saadaan aikaan merkittävästi enemmän kuin jos investointialoitteen toteuttajana olisi yksi jäsenvaltio tai jäsenvaltioiden ryhmä. Ehdotuksessa ei komission mukaan ylitetä sitä, mikä on tarpeen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Valtioneuvosto pitää ehdotusta toissijaisuusperiaatteen mukaisena.

5 Ehdotuksen lainsäädännölliset ja taloudelliset vaikutukset

Asetus on suoraan velvoittavaa oikeutta, joten sitä ei ole tarpeen saattaa erikseen kansallisesti voimaan, eikä se edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön. Kansallisen hanketalkumien laatiminen, siitä tiedottaminen ja ylläpito saattaa kuitenkin aiheuttaa hallinnollisia toimenpiteitä tai seuraamuksia.

Komission esittämässä muodossa lisätalousarvioesityksestä 1/2015 ei aiheudu välittömiä budjettivaikutuksia vuodelle 2015.

Vuodesta 2016 eteenpäin suoritettavat maksut takuurahastoon lisäävät kuitenkin entisestään yleistä painetta EU:n monivuotisen rahoituskehityksen maksuäärärahoille säädettylle enimmäismäärälle, mikä saattaa johtaa kehystason korotuspaineisiin EU:n rahoituskehityksen välitarkastelussa 2016.

Komission esityksessä käyttämätön sitoumusmarginaali ehdotetaan otettavaksi käyttöön vuosina 2016—2018, siten että ensimmäisenä vuotena otetaan käyttöön 400 miljoonaa euroa, toisena 1 000 miljoonaa euroa ja viimeisenä 600 miljoonaa euroa. Lisäksi marginaalista suunnitellaan rahoitettavan investointineuvontakeskuksen hallinnointikuluja yhteensä 110 miljoonaa euroa vuosina 2016—2020. Suomen laskennallinen osuus unionin talousarviosta on 1,6 prosenttia. Täten kokonaisuutena 2,11 miljardin euron sitoumusmarginaalin käyttöönoton suorat budjettivaikutukset Suomelle ovat noin 34 miljoonaa euroa lisää vuosien 2016—2020 aikana verrattuna tilanteeseen, jossa marginaalia ei otettaisi käyttöön.

Edellä mainittua lisärahoitustarvetta ei ole otettu huomioon kehysvalmistelussa 2015—2018. Tarvittava lisärahoitustarve tulisi ottaa huomioon kehyspäätöksen 2016—2019 valmisteluissa.

ESIR:n toiminnasta arvioidaan koituvan Suonelle hyötyä sitä kautta, että rahastosta olisi mahdollisuus saada rahoitusta riskipitoisempiin hankkeisiin jonkin verran markkinoita edullisemmin ehdoin. Investointineuvontakeskuksen kautta voi myös saada asian tuntija-apua ja hankeosaamista.

6 Ahvenanmaan asema

Asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 59 a §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

7 Ehdotuksen kansallinen käsittely ja käsittely EU:ssa

Asetusehdotus sekä siihen liittyvä luonnos valtioneuvoston kirjelmäksi on käsitelty budjettijaoston (jaosto 34) kokouksessa 2.2.2015 sekä talouspolitiikan koordinoiti ja kansainväliset rahoituskysymykset -jaoston (jaosto 1) kirjallisessa menettelyssä 2.—3.2.2015.

Kirjelmää on myös käsitelty investointiohjelman aikaisemmassa vaiheessa toimineen taustaryhmän kirjallisessa menettelyssä 2.—3.2.2015. Taustaryhmässä on edustettuna VM:n ohella VNEUS, TEM, LVM, YM, STM, MMM ja OKM.

Komissio esitteli rahastoasetusehdotusta ECOFIN-neuvostossa 27.1.2015 ja ehdotusta käsitellään neuvostossa alkuvuoden 2015 aikana tammikuussa perustetussa väliaikaisessa ESIR-työryhmässä.

Euroopan parlamentissa ehdotus käsitellään talous- ja raha-asiat -valiokunnassa (ECON) ja budjettivaliokunnassa (BUDG).

Tavoitteena on, että asetus astuu voimaan kesäkuussa 2015.

8 Valtioneuvoston kanta

Suomi pitää tärkeänä komission pyrkimystä kasvun ja kilpailukyvyn edistämistä investointien avulla ja Suomi pitää tervetulleena komission ripeää etenemistä asiassa. Komission ehdotuksen kattaessa investointiohjelman kaksi osaa, rahasto ja hankejatkumo, Suomi painottaa, että myös kolmannen alueen, sääntely-ympäristön parantamisen osalta tulisi edetä samanaikaisesti.

Suomi korostaa yksityisten sijoittajien keskeistä merkitystä investointien vauhdittamisessa. Tästä syystä rahoitettavien hankkeiden tulee olla taloudellisesti kannattavia ja niiden valintamenettely tulee perustua markkinaehtoihin arvionteihin. Lisäksi pidetään tärkeänä, ettei rahoitettavien hankkeiden valintaan liity maantieteellisiä eikä alakohtaisia kiintiöitä.

EU:n rahoituskehyksen maksukattoa tulisi kunnioittaa. Komission ehdotuksen ei tulisi johtaa kehystason korotuspaineisiin EU:n rahoituskehyksen 2016 välitarkastelussa. Suomi korostaa myös asetuksella perustettavan rahaston, investointineuvontakeskuksen ja hankejatkumon hallintojärjestelyiden kustannustehokkuutta. Edellä mainittujen osalta tulisi lisäksi välttää päällekkäisten toimintojen luomista ja lisävelvoitteiden asettamista kansallisille viranomaisille tai toimijoille.

Asetusehdotuksen yksityiskohtia, kuten ESIR:n toimialaa koskevaa rajausta ja EU:n takuun sektorikohtaisten tavoitteiden rajoituksia tarkastellaan edelleen. Suomi pitää ongelmallisena ehdotuksessa olevaa komissiolle esitettyä valtuutta muuttaa delegoidulla säädöksellä rahaston tavoitesummaa 10 prosentilla vuodesta 2018 lähtien. Rahaston toiminnan kestoon nähden, Suomi kannattaa määrääjän sisällyttämistä asetukseen koskien

mihin asti uusia hankesitoumuksia voidaan tehdä sekä siihen liittyvää arviointia välineen tarpeellisuudesta jatkossa. Lisäksi on vielä avoimia kysymyksiä mm. rahastoon kanavoitavan EU:n talousarviosta käyttämättömän

marginaalin, Verkkojen Eurooppa -välineestä ja Horisontti 2020 ohjelmasta siirrettävien määrärahojen sekä ESIR:n johtokunnan kokoonpanon osalta.